

[Valdemar Sørensen.]

ligvis kan betales af den store Befolkning.

Det vil ses, at naar man gør disse Bemærkninger, jeg her har fremsat, op som Helhed, er der den Overensstemmelse mellem Boligproduktionens Krav med Hensyn til Beskæftigelsen og med Hensyn til Beboelsesforholdene, at for begge Tilfælde kræves der i København en Produktion af aarlig 8 000—9 000 Lejligheder, for at vi skal naa et Resultat, med hvilket vi kan være tjent.

Nu er det altsaa Spørgsmaalet, i hvilket Forhold de forelagte Lovforslag yder os Midler, saa vi kan naa til det, og der maa jeg sige, at uagtet jeg med stor Glæde hilser det Initiativ, der er taget her, er Forholdet dog det, at af de Midler, der stilles til Raadighed for Hovedstadskommunerne, kan vi ikke nær dække hverken, hvad Arbejdsløsheden kræver, eller, hvad Boligsituationen kræver, men jeg formoder, og ønsker hjerteligt, at det dog skulde være muligt at faa en Forhandling i Gang om at udvide Lovforslagets Rammer, saaledes at vi faar større Sikkerhed paa de to Punkter.

Jeg ser godt alle de Vanskeligheder, der stiller sig i Vejen. Jeg gaar ud fra, at Lovforslaget ogsaa er bedømt ud fra den almindelige økonomiske Stilling i hele Landet, og det er ganske givet, at Boligproduktionen som saadan, det Spørgsmaal, om den er beskæftiget eller ubeskæftiget, maa spille en betydelig Rolle baade med Hensyn til Obligationsforholdene og med Hensyn til Importforholdene og altsaa griber dybt ind i de økonomiske Problemer, vi overhovedet til daglig tumler med. Men jeg vil dog gaa ud fra, at i Længden vil man ikke kunne udbetale en 3—4 Kr. om Dagen i Arbejdsløshedsunderstøttelse til halvandet Hundrede Tusinde Mennesker og samtidig lade det Spørgsmaal uanset, om det dog til syvende og sidst ikke er fordelagtigere ogsaa økonomisk at gøre et Fremstød, der betyder noget til Løsning af dette Problem.

Det er det, jeg taler for her, og jeg kunde have Lyst til at sige, at jeg synes, der er en Vej til det i det foreliggende Lovforslag. En af Bestemmelserne siger som bekendt, at hvad man ikke bruger af Midler i det ene Aar, kan af den højtærede Indenrigsminister overføres til Anvendelse i det andet. Jeg havde Lyst til at tilføje endnu noget til denne Bestemmelse, nemlig det omvendte, at Midler til det Merforbrug, der er Anvendelse for i det ene Aar, burde kunne tages af de Lovmidler, der stilles til Raadighed i de følgende. For min Anskuelse stiller Forholdet sig nemlig saaledes, at

baade beskæftigelsesmæssigt og boligmæssigt ligger Situationen saadan, at det er nu, det skal ske, og saafremt man kunde ved en Forhandling løse dette Spørgsmaal paa den Maade, at man hurtigere fik Lov til at disponere over de Midler, der i Lovforslaget overhovedet er afsat til Boligbyggeriet, jo bedre vilde det forekomme mig.

Med Haab om, at man kan komme til en alvorlig Forhandling paa dette Punkt, anbefaler jeg Lovforslaget til velvillig Behandling og Vedtagelse.

Hartel: Saa tidligt som under Huslejevorslagets Behandling i dette høje Ting i Januar 1936 forudsaa jeg, at vi var inde i en Periode med aftagende Byggevirksomhed og voksende Vanskeligheder for Lejerne, og det var for øvrigt en af de Grunde, jeg den Gang anførte for, at vi gik ind for Huslejevorslovgivningen. Jeg gjorde dengang opmærksom paa, at der i København pr. 1. November 1933 var 7 400 Lejligheder under Opførelse, medens Tallet den 1. November 1935 var dalet til 5 300, og at der pr. Oktober Flyttedag kun var 1 000 ledige Lejligheder i København; det vil sige et Minimum paa mellem 2—3 pCt.

Af de Udtalelser, som er fremkommet her i Dag, og af hvad jeg i øvrigt ved om dette Spørgsmaal, fremgaar det, at denne Margen sidenhen er blevet indsnævret meget betydeligt. Disse uheldige Tilstande var i og for sig ikke vanskelige at forudsige, idet den førte Rente- og Valutapolitik nødvendigvis maatte hidføre dem. Siden det daværende Tidspunkt har Nationalbanken yderligere forhøjet sin Diskonto og derigennem hævet hele Renteniveauet fra ½, som Nationalbankens Diskonto forhøjedes med, op til en Forhøjelse af 1 pCt. for deres Vedkommende, der har udnyttet Lejligheden til Forhøjelse ud over Nationalbankens, hvilket er til aabenbar Skade for alle producerende Erhverv, derunder ogsaa for Boligbyggeriet. At det er en Fordel for den passive Kapital paa andre Omraader og de Virksomheder, som lever af Pengeomsætning, skal jeg se bort fra i den Forbindelse. Det fremgaar ogsaa af de Dividender, Bankerne udbetaler i denne Tid. Den høje Rentes Betydning for vor Kronkurs regner jeg derimod for at være betydelig paa et Tidspunkt, hvor der i øvrigt er saa mange Restriktioner for Varer og Pengeomsætning.

Man kunde derfor meget vel have ført en anden Rentepolitik. Kronens Stilling, som naturligvis ogsaa har Betydning for de Tings Pris, der skal indkøbes til Byggeriet, vil være betrygget og sikret paa Tids-